

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE LEKÁRSKA FAKULTA

Špitálska 24, 813 72 Bratislava 1

ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

PSYCHIATRIA

a) Charakteristika špecializačného odboru a dĺžka trvania špecializačného štúdia

1. Psychiatria je špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá problematikou duševných porúch, chorôb a porúch správania. Zahŕňa klasifikáciu, diagnostiku, liečbu, prevenciu, rehabilitáciu, prognózu a posudkovú činnosť.
2. Špecializačné štúdium trvá päť rokov.
3. Špecializačné štúdium nadväzuje na vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v doktorskom študijnom programe v študijnom odbore všeobecné lekárstvo.

b) Rozsah teoretických vedomostí a praktických zručností a skúseností potrebných na výkon špecializovaných pracovných činností

Položka 1

Rozsah teoretických vedomostí

A.

1. neurobiologické teoretické základy psychiatrie: neuroanatómia a neurofyziológia, funkčné systémy ľudského mozgu, neurochémia, mechanizmy a spôsoby signalizácie v neurónoch a v nervovom systéme, kognitívna neuroveda,
2. iné biologické odbory v psychiatrii: teória živých systémov (vrátane základných ektologických poznatkov), genetika v psychiatrii, psychoneuroendokrinológia, psychoneuroimunológia, chronobiológia, etológia v psychiatrii, sociobiológia (evolučná psychiatria), všeobecná a špeciálna psychofarmakológia,
3. psychologické témy v psychiatrii: základy všeobecnej psychológie, klinická psychológia, základy vývinovej psychológie, základy neuropsychológie, základy psycholingvistiky, kognitívna veda a problém vzťahu medzi mysl'ou a telom, teórie osobnosti,
4. sociálne aspekty psychiatrie: sociológia duševných porúch, sociálna psychiatria, sociálna práca v psychiatrii,
5. všeobecná psychopatológia: poruchy jednotlivých psychických funkcií a procesov (psychopatologická symptomatika), psychopatologická syndromológia, klasifikácia duševných porúch (súčasný stav a história),
6. komplexné psychiatrické vyšetrenie a jeho písomné alebo elektronické spracovanie záznamu,
7. pomocné vyšetrovacie metódy v psychiatrii: psychodiagnostické vyšetrenie (metódy, ich indikovanie a interpretácia), EEG v psychiatrii, psychometrické vyšetrovacie metódy v psychiatrii, zobrazovacie a funkčné zobrazovacie metódy v psychiatrii, psychometrické vyšetrovacie metódy v psychiatrii (najdôležitejšie psychiatrické posudzovacie stupnice),
8. klinická psychofarmakológia a iné biologické metódy liečby v psychiatrii,
9. psychoterapeutické systémy (psychoterapeutické smery, školy, metódy),
10. prevencia duševných porúch (primárna, sekundárna, terciárna),

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE LEKÁRSKA FAKULTA

Špitálska 24, 813 72 Bratislava 1

11. právne postavenie psychiatrického pacienta, posudková činnosť psychiatra (súdnoznalecká, pracovná), forenzná psychiatria,
12. jednotlivé klasifikačné triedy a diagnostické kategórie duševných chorôb (tzv. psychiatrická nozológia): ich etiopatogenéza, biologický substrát, klinický a psychopatologický obraz, epidemiológia, priebeh, liečba, rehabilitácia, prognóza a celkové vyústenie, pracovné a súdnoznalecké posudzovanie,
13. konziliárna činnosť psychiatra, konziliárna súčinnosť s inými zdravotníckymi pracovníkmi podieľajúcimi sa na starostlivosti o pacientov trpiacich na duševné poruchy, problematika tzv. urgentnej (emergentnej) psychiatrie a intenzívnej psychiatrickej starostlivosti,
14. problematika organizácie zdravotnej (špeciálne psychiatrickej) starostlivosti,
15. medicínska etika a bioetika (špeciálne so zameraním na odbor),
16. právne predpisy vzťahujúce sa na oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti,
17. výskumné metódy v psychiatrii: základné požiadavky kladené na lekára pre účasť v biomedicínskom výskume, otázky správnej klinickej praxe, epidemiologický výskum, experimentálny výskum, animálne metódy duševných porúch, farmakologické štúdie, aplikácia štatistických metód a pod.,
18. história psychiatrie,
19. osobitosti vedenia zdravotnej dokumentácie v odbore,
20. problematika komunitnej psychiatrie, včasnej intervencie, verbálnej psychiatrickej intervencie, racionálnej, náhľadovej a krátkodobej terapie,
21. rehabilitácia duševných porúch vrátane problematiky reintegrácie psychiatrických pacientov v spoločnosti,
22. psychodynamické prístupy a kognitívno-behaviorálna terapia v rámci psychoterapeutického výcviku.

B. Z iných odborov

1. neuropsychiatria,
2. gerontopsychiatria,
3. pedopsychiatria
4. psychiatrická sexuológia,
5. medicína drogových závislostí,
6. psychoterapia,
7. anestéziológia a intenzívna medicína,
8. sociológia, štatistika.

Položka 2

Rozsah praktických zručností a skúseností

Oddiel 1

A. Minimálny počet zdravotných výkonov

Psychiatrické vyšetrenia

1. organické duševné poruchy (vrátane symptomatických) 50
2. duševné poruchy a poruchy správania vyvolané účinkom psychoaktívnych látok, vrátane alkoholu 40
3. schizofrénia, schizotypová porucha, schizoafektívna porucha a porucha s bludmi 40

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE LEKÁRSKA FAKULTA

Špitálska 24, 813 72 Bratislava 1

4. afektívne poruchy	40
5. neurotické, stresové a somatoformné poruchy	50
6. behaviorálne syndrómy spojené s fyziologickými poruchami a somatickými príznakmi, sexuologické poruchy	30
7. poruchy osobnosti u dospelých	30
8. mentálne retardácie, poruchy psychického vývoja a poruchy správania a emócií so začiatkom v detstve a adolescencii	20
9. pedopsychiatrické vyšetrenie	20
Konziliárne vyšetrenia pri somatických ochoreniach	
1. vyšetrenie ambulatného pacienta pod supervíziou	30
2. krízová intervencia	30
Iné výkony	
1. elektrokonvulzívna terapia	100
2. vedenie komunity	100
3. aktívna spoluúčasť na konziliárnych vyšetreniach	40
4. psychoterapeutická intervencia:	
a. individuálna	120
b. účasť na skupinovej	40
5. terapeutická intervencia s rodinou	20
6. psychoedukácia	60
7. účasť na súdnych konaniach pri nedobrovoľných vstupoch	20
8. samostatné riešenie psychiatrických prípadov na pohotovostných službách	100
9. EEG vyšetrenie	10

B. Praktické skúsenosti

B.1 Z neurológie:

Základné neurologické vyšetrenie, neurologické syndrómy a nozologické jednotky, neurofyziológia (minimálne v miere, v ktorej je dôležité rozhodnúť o potrebe špecializovaného vyšetrenia alebo liečby), osobitne dôležitá je znalosť tých neurologických porúch a ochorení, ktoré sa môžu zamieňať či koincidovať s psychickými poruchami.

B.2 Z vnútorného lekárstva:

Základné interné vyšetrenie a jeho vyhodnotenie minimálne v tej miere, v ktorej je dôležité rozhodnúť o potrebe špecializovaného vyšetrenia alebo liečby (osobitne dôležitá je znalosť tých ochorení, ktoré sa zvyčajne považujú za „psychosomatické“ resp. „somatopsychické“ a tiež tých, ktoré sa môžu zamieňať či koincidovať s psychickými poruchami).

B.3 Z iných odborov:

1. sociológia,
2. epidemiológia,
3. štatistika,
4. právne a sociálne aspekty psychiatrie.

Oddiel 2

Nácvik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE LEKÁRSKA FAKULTA

Špitálska 24, 813 72 Bratislava 1

2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov.

c) Organizačná forma špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa začína akademickým rokom podľa zostaveného študijného plánu. Pozostáva z praktickej a teoretickej časti, pričom praktické vzdelávanie má prevahu.

Základná prax sa získava na psychiatrickom nemocničnom oddelení. Súčasťou je aj prax na ambulantnom a konziliárnom úseku, prax v dennom psychiatrickom stacionári, ďalej na špecializovaných oddeleniach (detská a dorastová psychiatria, gerontopsychiatria, psychiatria závislostí, psychiatrická sexuológia). Klinická prax v urgentnej a konziliárnej psychiatrii (najvhodnejšie formou pohotovostných služieb) je nevyhnutná.

Povinnou súčasťou prípravy sú špecializované týždňové kurzy zamerané na: farmakoterapiu a biologickú liečbu, vyšetrovacie metódy v psychiatrii, diagnostiku, dif. diagnostiku a manažovanie psychických porúch v ambulantnej praxi, základy súdnej psychiatrie a základný psychoterapeutický výcvik so supervíziou. Kurzy pozostávajú z interaktívnych teoretických prednášok a workshopov. Ako ďalšiu formu vzdelávania využívame tematické semináre a odborné podujatia.

Účastník špecializačného štúdia povinne absolvuje ročne jeden týždňový kurz na výučbovom pracovisku, ďalej dva kreditované viacdňové a minimálne štyri jednodňové odborné podujatia.

Absolvovanú klinickú prax dokumentuje účastník špecializačného štúdia v indexe odbornosti, a to minimálne raz za pol roka. Hodnotenia zaznamenávajú lektori (školitelia) pre praktickú výučbu. Osobitne sa hodnotí aktívna účasť na odborných podujatiach, publikačná činnosť ako aj účasť na výskume. V záznamníku sú zadokumentované absolvované výkony a získané kredity. Minimálny počet kreditov v jednom roku prípravy je 50.

Plnenie študijného plánu sa vyhodnocuje raz ročne v Hodnotiacom protokole.

Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou, súčasťou ktorej je obhajoba písomnej práce.

Tému prideluje garant štúdia na začiatku posledného roku prípravy. Rozsah je minimálne 40 strán normovaného textu. Formálna úprava práce sa riadi smernicou rektora UK o Základných náležitostiach záverečných prác. Práca má preukázať schopnosť účastníka pracovať s odbornými informačnými zdrojmi (výber, prehľad, vyhodnotenie relevancie) a formulovať vlastné závery a východiská pre praktickú časť práce. Praktická časť práce môže pozostávať z ilustračných kazuistik alebo zo spracovanej klinickej populácie pacientov. Práca prechádza prezentáciou a verejnou diskusiou na klinickom seminári školiaceho pracoviska. Následne prácu posudzuje nezávislý oponent a obhajoba sa uskutočňuje pred skúšobnou komisiou v rámci špecializačnej skúšky.

d) Rozsah a zameranie odbornej zdravotníckej praxe vykonávanej na jednotlivých pracoviskách zdravotníckych zariadení, jej minimálna dĺžka a časový priebeh:

Psychiatrické pracoviská v trvaní 60 mesiacov, z toho:

1. jednotka intenzívnej psychiatrickej starostlivosti	1 mesiac
2. oddelenie gerontopsychiatrie	3 mesiace
3. pracoviská pre liečbu drogových závislostí	3 mesiace
4. oddelenie psychosomatických ochorení	2 mesiace
5. denný psychiatrický stacionár	3 mesiace

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE LEKÁRSKA FAKULTA

Špitálska 24, 813 72 Bratislava 1

---

6. psychiatrická ambulancia	3 mesiace
7. iné zariadenia komunitnej psychiatrie	3 mesiace
8. lôžkové psychiatrické oddelenie (z toho detská a dospelá psychiatria 1 mesiac)	18 mesiacov
9. anestéziológia a intenzívna medicína	1 mesiac
10. neurológia	3 mesiace
11. vnútorné lekárstvo	2 mesiace
12. lôžkové psychiatrické pracovisko výchovného zdravotníckeho zariadenia	2 mesiace